

MUNAI QUBYRSHY

«QAZTRANSOIL» АҚ KORPORATIVTIK ELEKTRONDYQ BASYLYMY

/2
МЕРЕЙЛІ ҚОС МЕРЕКЕ

/4
«ПАВЛОДАР» БМАС ИНЖЕНЕРІНІҢ БІР КҮНІ

/5
ВАКЦИНАЛАУ: ЖҰҚПАЛЫ АУРУЛАРДЫ АЛДЫН АЛУДЫҢ ОҢТАЙЛЫ ТӘСІЛІ

ЖӨНДЕЛГЕН ЖОЛҒА ЖҰРТ РИЗА

Жаман-Сарысу өзені арқылы өтетін көпірі бар көлік жолы Атасу кенті мен «ҚазТрансОйл» АҚ «Атасу» бас мұнай айдау станциясын жалғайды. Ол мұнай тасымалдау компаниясының иелегінде және жақын маңдағы елді-мекендер, сол секілді Қарағанды облысы Жаңаарқа ауданы Мұқажан Жұмажанов атындағы ауыл тұрғындары үшін пайдалануға ашық.

Жолды пайдалану жылдары оның жағдайы күрт төмендеп, шұрық-тесіктер пайда болған, көлік қозғалысына қиындық келтірген. Осыған байланысты «ҚазТрансОйл» АҚ тарапынан ағымдағы жөндеу жұмыстарына 65 млн теңге қаражат бөлінді. Мердігерлік ұйым күшімен жүзеге асырылған жөндеу жұмыстарын 2020 жылғы 30 қарашаға дейін аяқтау жоспарланған. Алайда жақын маңдағы елді-мекендер тұрғындарының мүдделерін ескеріп және күзгі жауын-шашын кезінде жолмен қатынау қиындайтынын назар алып жөндеу

МЕРДІГЕРЛІК ҰЙЫМ ӨКІЛІ АЙДАР БЕКОВ БЫЛАЙ ДЕЙДІ:

«БІЗГЕ 13 МЫҢ ШАРШЫ МЕТР ЖЕРДЕГІ ШҰҢҚЫРЛАРДЫ БІТЕП ЖӨНДЕУ МАҚСАТЫ ТҰРДЫ. ЖОЛ 20 ЖЫЛДАН АСТАМ УАҚЫТ БОЙЫ ЖӨНДЕУ КӨРМЕГЕН ЕКЕН. ЖҰМЫСТАРДЫ ҚЫРКҮЙЕКТІҢ ЖИЫРМАЛАРЫ ШАМАСЫНДА БАСТАП, ҚАЗАНДА АЯҚТАДЫҚ. КЕСТЕДЕ БЕЛГІЛЕНГЕН МЕРЗІМНЕН БҰРЫН ОРЫНДАДЫҚ»

жұмыстары мерзімінен бұрын аяқталды. Сонымен қатар негізгі жолдың екі жағы да жөнделді. Жаман-Сарысу өзені арқылы өтетін темірбетон көпірдің жақтаулары мен қоршаулары сырланды,

жол қозғалысы қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында 41 жол белгісі орнатылды. Жөнделген жолдың ұзындығы 3 252 метрді, ал қозғалыс бөлігінің ені 6 метрді құрайды.

МҰҚАЖАН ЖҰМАЖАНОВ АТЫНДАҒЫ АУЫЛДЫҚ ОКРУГІНІҢ ТҰРҒЫНЫ ХАМИТ ЖАКЕНОВ ӨЗ ҚУАНЫШЫН ЖАСЫРА АЛМАЙ БЫЛАЙ ДЕДІ:

«БҰРЫН ЖОЛ ШҰРЫҚ-ТЕСІК БОЛАТЫН. АУДАН ОРТАЛЫҒЫНА ЖЕТУ ӨТЕ ҚИЫН ЕДІ. ЖАҢААРҚАДАН ШАҚЫРҒАН ТАКСИЛЕР «ЖОЛДАРЫҢ ЖАМАН» ДЕП КЕЛМЕУШІ ЕДІ. ҚАЗІР ЖОЛ ЖӨНДЕЛІП, ӨТЕ ҚУАНЫШТЫМЫЗ. ХАЛЫҚҚА ДА, ТЕХНИКАМЫЗҒА ЖАҚСЫ БОЛДЫ»

ОСЫ АУЫЛДЫҢ ТҰРҒЫНЫ ҚАЗАҚСТАН КСР-НЕ ЕҢБЕК СІҢІРГЕН ЖАТТЫҚТЫРУШЫ, САМБО, ҚАЗАҚ КҮРЕСІНЕН СПОРТ ШЕБЕРІ ҚАМАНАЙ МҰЗДЫБАЕВ, АҚЖАРМА ТІЛЕГІН ЖАСЫРМАУДА:

«40 ЖЫЛДАН АСТАМ УАҚЫТ БОЙЫ ОСЫ АУЫЛДА ТҰРАМЫН. ЖАҚЫНДА ҒАНА АТАСУ ПОСЕЛКЕСІНЕН «АТАСУ» БАС МҰНАЙ АЙДАЙ СТАНЦИЯСЫНА ДЕЙІНГІ ЖОЛ ЖӨНДЕЛДІ. БАРЛЫҚ АУЫЛ ТҰРҒЫНДАРЫ ЖОЛДЫҢ ЖӨНДЕУДЕН ӨТКЕНІНЕ РИЗАШЫЛЫҚТАРЫН БІЛДІРУДЕ. АУЫЛДАҒЫ АҚСАҚАЛДАР АЛҚАСЫ АТЫНАН БАРЛЫҚ КӨМЕК ҚОЛЫН СОЗҒАНДАРҒА РАХМЕТ АЙТЫП, МАҚСАТТАРЫНА ЖЕТЕ БЕРУЛЕРІН ТІЛЕЙМІЗ»

МЕРЕЙЛІ ҚОС МЕРЕКЕ

Батыс аймағының мұнайқұбыршылары биыл қос мерекені атап өтуде. Бұдан 35 жыл бұрын «ҚазТрансОйл» АҚ құрамындағы маңызы зор Ақтөбе мұнай құбыры басқармасы құрылды, дәл сол уақытта басқарма құрамына кіретін «Кеңқияқ» бас мұнай айдау станциясы іске қосылды. Ақтөбе МҚБ құрылуының тарихи кезеңдеріне орала отырып, басқарманың дамуына атсалысқан тұлғалар туралы сөз қозғағанды жөн көрдік.

Тарих беттерін парақтай отырып...

Ақтөбе мұнай құбыры басқармасы

АқМҚБ алғаш құрылуына Кеңқияқ мұнай кен орнының ашылуы себеп болды. Оған қызмет көрсету үшін 1966 жылы бұрынғы «Каспий-Орск» мұнай құбырына қосымша жалпы ұзындығы 122 шақырымды құрайтын «Кеңқияқ» МАС – «Темір» МАС, «Темір» МАС – 6 - МАС» жаңа учаскелері салынды. 80- жылдары Ембі кен орындарындағы мұнай өндіру көлемінің азаюына және жаңа Жаңажол кен орнының игерілуіне байланысты, сонымен қатар Орск МӨЗ-на мұнай жеткізу көлемін арттыру үшін қысқа уақыттың ішінде «Кеңқияқ - Орск» мұнай құбырының II - желісінің құрылысы аяқталды. Оған қызмет көрсету үшін 1985 жылы Батыс - Қазақстан мұнай құбырлары басқармасы (БҚМҚБ) құрамында Новороссийск аудандық мұнай құбыры басқармасы (НАМҚБ) құрылды, кейін бұл басқарма Ақтөбе мұнай құбыры басқармасы болып аталды.

НАМҚБ алғашқы бастығы Фердинат Абдрахимович Мамонов, ал бас инженері – Нұртас Нұрибекұлы Шманов болды. Осы салада аты мәлім құрметті мұнайқұбыршылар ол уақыттары көптеген өндірістік күрделі мәселелерді шешті.

1987 жылы Ақтөбе қаласындағы Заречный елді мекеніндегі басқарманың жаңа базасының құрылысы басталды. Бұл - үлкен қажыр - қайратты керек етті. Құрылыстан өзге, тұщы ауыз су көздерін іздеу, жақын

мандағы елді - мекен тұрғындарын қауіпсіз аймаққа көшіру мәселесін шешу керек болатын.

1997 жылы ҚР Үкіметінің Қаулысымен мұнай мен мұнай өнімдерін тасымалдау, экспорттау және импорттау сұрақтарындағы елдің экономикалық мүддесін қорғау мақсатында «ҚазТрансОйл» компаниясы құрылады. Осы уақытқа дейін бірнеше рет қайта құрылып, атауы бірнеше рет өзгерген АқМҚБ компания құрамына кіреді.

35 жыл ішінде АқМҚБ жұмысын басқарған басшылар: Фердинат Мамонов, Сергей Звездин, Кесікбай Елеуов, Игорь Неронов, Амандық Құлтумиев, Абай Садықов, Сүйіндік Алдашев, Базарбай Ешмағамбетов, Сәрсенбай Муринов, Алиби Құлтумиев, Қуаныш Өтебадиев, Сәбит Рзиев. Олардың әрқайсысы Ақтөбе мұнай құбыры басқармасының дамуына өзіндік үлесін қосты.

Осы уақыт ішінде көптеген маңызды өндірістік жобалар жүзеге асты: Заречный -1 елді мекеніндегі өндірістік база кеңейтіліп, «Әлібекмола - Кеңқияқ» және «Кеңқияқ - Атырау» мұнай құбырлары салынып, іске қосылды, «Кеңқияқ - Орск» және «Жаңажол - Кеңқияқ» мұнай құбырларының учаскелері күрделі жөндеуден өтті, «Әлібекмола» БМАС құрылысы аяқталды.

Бүгінгі АқМҚБ бұл:

магистралды мұнай құбырларының ұзындығы

246^{км}

«Жаңажол – Кеңқияқ» - 51.1 км | «Әлібекмола – Кеңқияқ» - 15 км | «Кеңқияқ-Орск» - 179.9 км

365

кәсіби білігі жоғары жұмысшы, оның ішінде :

ИТЖ – 132 адам
жұмысшы – 233 адам

Негізгі өндірістік процессті

«Кеңқияқ» және «Әлібекмола» БМАС, «Темір» АҚКП, ӨҚКБ және басқа да өндірістік учаскелер

жүзеге асырады

Тарих беттерін парақтай отырып...

«Кеңқияқ» БМАС

АқМҚБ құрамындағы «Кеңқияқ» БМАС 1985 жылы іске қосылды. Бүгінде станция резервуарларындағы түрлі кен орындарынан келетін мұнай қоспасы екі бағыт бойынша: «Кеңқияқ - Атырау» МҚ бойынша «СБҚЖК «МұнайТас» ЖШС жүйесіне және «Кеңқияқ - Құмкөл» МҚ бойынша «ҚҚТ» ЖШС жүйесіне тасымалданады. «Кеңқияқ» БМАС аумағында «СБҚЖК «МұнайТас» ЖШС және «Қазақстан-Қытай құбыры» ЖШС өндірістік нысандары, сондай-ақ нысандарға қызмет көрсететін Батыс операторлық қызметтер көрсету басқармасының мамандары орналасқан.

2014-2018 жылдары станцияда «Кеңқияқ» БМАС реконструкциялау бойынша екі кезеңдік жоба іске асты. 2018 жылы шілде айында «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры АҚ Басқарма төрағасы Ахметжан Есімов магистралдық мұнай құбырлары жүйесі бойынша мұнай ағынын басқару орталықтандырылған және цифрландырылған «ҚазТрансОйл» АҚ Бас диспетчерлік басқармасының

іске қосылу рәсіміне қатысып, сәттілік тіледі. Сондай-ақ Ахметжан Есімов қайта қалпына келтіру жұмыстары жүргізілген Ақтөбе облысындағы «Кеңқияқ» бас мұнай айдау стансасын цифрлы технологиялар арқылы Бас диспетчерлік басқармадан іске қосты.

Станция ұжымы үшін бұл бір ерекше салтанатты сәт болатын. Станцияны жаңаландырудың бір мақсаты - Қазақстан - Қытай жобасының 2 кезеңін жүзеге асыру аясында «Кеңқияқ - Құмкөл» учаскесінің өнімділігін жылына 20 млн.тонна мұнайға, ал «Атырау-Кеңқияқ» өнімділігін жылына 12 млн.тоннаға дейін арттыру болатын. «Кеңқияқ» БМАС аумағында станцияның сенімді жұмысын қамтамасыз ету үшін жалпы сыйымдылығы – 40 000 м3 резервуар паркі, магистралды сорапхана, өрт сөндіру станциясы, басқа да бірқатар нысандар салынып, реконструкциядан өтті.

РАШИТ КУРБАНАЕВ

АқМҚБ ардагері, еңбек фронтының қатысушысы

1987 жылы Ақтөбе қ. Заречный елді-мекеніндегі басқарманың жаңа базасының құрылысының басталуы туралы:

«Жаңадан өндірістік базаны құрып, жасақтау оңайға соқпады. Техникалық қажеттілікке суды Ілек өзенінен әкелетінбіз. Бүкіл аумаққа керек тұшы суы бар жалғыз колонканы орнату, 6 - МАС және 7 - МАС айналасындағы экологиялық тұрғыдан нашарлау жерлерден облыс орталығына адамдарды көшіру, тұрғын үй салу – мұның барлығы да біздің жұмысшылардың мойнындағы шаруалар еді. Қызық уақыттар еді. Тынымсыз қызған жұмыстың кезі болатын».

Биыл Рашит Курбанаев 90 жас мерей-тойын қарсы алып отыр. 1985 жылы БҚМҚБ басшылығының шақыртуымен ол ӨҚБ бастығы болып тағайындалады. Ол уақыттары басқарма сауатты мамандарға мұқтаж болатын және Рашит Курбанаев мамандарды іріктеп, таңдаумен айналысты. Оның өнертапқыш ретіндегі ұсыныстарының бірі – қолданыстағы сорғы-

лардың тығыздауыш нығыздамаларын шетжақтық тығыздауыштарға ауыстыру ұсынысы - қазірге дейін пайдаланылуда. Егде тартқанына қарамастан ардагер Ақтөбе қаласындағы ардагерлер кеңесімен, облыстық мұрайжаймен, жергілікті басылымдармен байланысып отырады, керек жерінде өткен ғасырдың тарихи оқиғаларын жария қылуда өз көмегін тигізіп келеді.

ВАЛЕРИЙ ШЕВЛЯГИН

құрметті мұнайқұбыршы, «Магистральдық құбыр көлігінің құрметті қызметкері» атағының иесі, 2015 жылдан бастап зейнет демалысында

«Әрине бүгіндері жұмыс уақытын ерекше ықыласпен еске аламын. Көптеген жобалар болды, әрқайсысына жанымызды беріп қатысатын едік. Тұрба құбыры саласының дамуына өз үлесімді қосу бақытына ие болғаным үшін тағдырыма ризамын. Мықты мамандармен жұмыс жасап, жастармен білім - тәжірибемен бөлісе алғанымға қуаныштымын. Мұнайқұбыршылардың қазіргі буыны бізді ұмытпай, құрметпен еске алып тұратыны мерейімізді өсіреді».

Валерий Шевлягин 1971 жылы «Өзен – Атырау- Самара» мұнай құбырында жұмыс жасай бастады. 80-жылдары «Кеңқияқ - Орск» мұнай құбырының реконструкция жұмыстарына және сол құбырдың жаңа құрылысына басшылық жасады, жаңа «Астрахань – Маңғышлақ» су құбырының және «Теңіз-Астрахань-Грозный» мұнай құбырының құрылысымен айналысты. 1988 – 2015 жылдары АқМҚБ бас инженері және бастық орынбасары ретінде «Кеңқияқ – Орск», «Кеңқияқ – Атырау» және «Кеңқияқ – Құмкөл» мұнай құбырлары бойынша мұнайды қабылдау және жеткізу жұмыстарына басшылық етті.

КЕСІКБАЙ ЕЛЕУОВ

Мұнай өнеркәсібінің үздігі, ардагер-мұнайқұбыршы, 1994 – 1998 жылдары АқМҚБ бастығы

«1999 – 2003 жылдары 7 – МАС бастығы болып жұмыс жасадым. Осы жылдар ішінде екі қабатты жатақхананың жылыту және канализация жүйесін жөндеу бойынша үлкен жұмыстар атқардық. 19 өндірістік нысанда күрделі жұмыстар жүргізілді. Осы арада өмірден ерте озған, 1999 – 2001 жылдары Ақтөбе филиалының директоры болған Амандық Құлтумиевті ерекше құрметпен еске ала кеткен жөн. Өз ісінің білікті маманы, мықты басқарушы ретінде өндірістегі жұмысты дұрыс әрі тиімді ұйымдастыра білген азамат болатын, талай маңызды жобаларды жүзеге асырды. Амандық Құлтумиев ерен еңбегінің арқасында басқарманың ғана емес, бүкіл саланың дамуына үлкен үлес қосты. Корпоративті мәдениеттің дамуына ерекше көңіл бөлді, азаматтық болмысы мен адамгершілік қасиеттерінің арқасында ұжым арасында мықты бедел мен құрметке ие болды. Әлі есімде, бір ғана жылдың ішінде оның басшылығымен технологиялық көлік және арнайы техника цехының базасы салынды. Ол кездері біздің станциялар тек алдыңғы орындардан көрінетін. Ұжым арқасында 7-МАС бірнеше рет «ҚазТрансОйл» құрылымдық бөлімшелері арасынан оза шығып, «Үздік станция» атанды. Мұның барлығы біз үшін үлкен мақтанш еді.

37 жыл ішінде Кесікбай Елеуов біраз белестен өтті, кезіндегі ауыл механигі майталман мұнайқұбыршы атанды. Ардагер талай мықтылармен жолықтырған өз тағдырына риза. Иван Каспер сияқты мықты маманның мектебін көрді, А. Каширский, В. Ульянов, А. Дергачев және О. Мекебаев сияқты айтулы мұнайқұбыршылардың тәлімін алып, көп нәрсені үйренуге мүмкіндік алды.

1994 - 1998 жылдар арасында К. Елеуов АқМҚБ бастығы қызметін атқарды. Оның бастамасымен және қолға алуымен «Жаңажол - Кеңқияқ» мұнайқұбырының учаскесі басқарма қарамағына өткенін атап кету керек. «Ол кездері Жаңажолдан Кеңқияққа дейінгі 51 шақырым мұнай құбыры «Октябрскнефть» МГӨБ қара-

мағында еді. Сол кездегі тәртіп бойынша егер құбыр ұзындығы 50 шақырымнан асса, магистралдық мұнай құбыры болып есептеледі және мұнай тасымалдау мекемесінің қарамағына өтуі керек. Осы мәселені қозғап, мұнайгаз өндіру басқармасының басшылығына шығып, келіссөздер өткіздік. Ақыры әлгі құбыр біздің иелігімізге өтті. Бұл - біз үшін стратегиялық маңызы бар мәселе еді», - деп еске алады бүгінде К. Елеуов.

Ол басшылық еткен жылдары АқМҚБ және «Кеңқияқ» БМАС екі қабатты әкімшілік ғимараттары бой көтерді, «Кеңқияқта» асхана реконструкциясы өтті, энергиямен тұрақты қамту сұрағы шешіліп, АқМҚБ қарасты ӨҚБ ғимаратының қайта жобалау және толық реконструкциядан өткізу жұмысы жасалды. К. Елеуов - «Әлібекмола» БМАС бірінші бастығы болды.

«Әлібекмола» - Қазақстанда отандық мамандардың қолымен салынған тұңғыш станция. Өйткені осы уақытқа дейін еліміздегі мұнай айдау станцияларын тек Ресей мен Беларусь мамандары салып келген еді.

«АқМҚБ алғашқы мерейтойына орай біз барлық деректер мен суреттерді жинап «Ақтөбе мұнай құбыры басқармасына – 10 жыл» тарихи кітабын шығардық. Сол кезде басқармаға арналып шығарылған алғашқы кітап болатын» - дейді К.Елеуов.

Мұнайқұбыршы тұрбақұбыры көлігі технологиялары бойынша 32 рационализаторлық ұсыныс авторы атанды, оның ішінде 1 ұсынысы үшін КСРО Халық шаруашылығы жетістіктері көрмесінің күміс медалін алды. Зейнет демалысына шыққаннан кейін де қарап отырмай Кесікбай Елеуұлы «Майтұтқы» және «Канализациялық ағынды суды тазалауға арналған тазарту құрылғысын» ойлап шығарды. «Құрмет белгісі» орденінің кавалері, КСРО Мұнай өнеркәсібі Министрлігі мұнай өнеркәсібінің үздігі Кесікбай Елеуов – мұнайқұбыршылардың жаңа толқыны әрдайым үлгі тұтатын құрметті ардагер.

СӘБИТ РЗИЕВ

Ақтөбе мұнай құбыры басқармасының бастығы

«35 жылдық тарихы бар Ақтөбе мұнай құбыры басқармасы – сенімді мұнайқұбырлар жүйесі, үздіксіз, тиімді тасымал кепілі. Бұл – барлық жағдайлар жасалып отырған біздің жұмысшыларымыздың қажырлы еңбегінің жемісі.

Тұрбақұбыры көлігі саласының 85 жылдық мерейтойымен АқМҚБ және оған қарасты маңызы зор, даму көкжиегі кең «Кеңқияқ» бас мұнай айдау станциясы мерейтойларының тұспа-тұс келуі бізді

қуантады. Бұл күнге айтулы жетістіктермен келдік. Саланың дамуына үлес қосып, тарих бетінде аты қалған атпал ардагерлеріміздің орны ерекше. Мұнай тасымалы саласындағы ұрпақтар сабақтастығы жақсы сақталғанын ескерсек, мұнайқұбыршылардың талай жаңа буыны ардагерлерді ыстық ықылас, зор құрметпен еске алатыны сөзсіз. Ұжымымызды қос мерейтоймен құттықтап, алдағы уақытта да өндірістік табыстар тілеймін.

ӨТЕГЕН ТҰРАҚБАЙҰЛЫ

АқМҚБ бас инженері

«ҚазТрансОйл» компаниясына 1994 жылы келдім. «Кеңқияқ» ЖӨДС прибористі болып жұмысымды бастадым, бұрын ондай да мамандық болған. Қазір – МАС операторы деп аталады. Осы станцияда кейін БӨАжәнеА слесарі, ауысым бастығы, аға инженер, АқМҚБ МҚПБ пайдалану жөніндегі инженері болып қызмет атқардым. АқМҚБ бас инженері болып тағайындалғанға дейін 2006-2018 жылдары «Кеңқияқ» БМАС бастығы болдым. 12 жыл бойы осы станцияда қызмет еттім, қызмет жолымның көп бөлігі осы станцияда өткендіктен болар, «Кеңқияқтың» мен үшін орны бөлек.

2003 жылды мен үшін маңызды жылдардың бірі дер едім. Өйткені осы жылы «Кеңқияқ - Атырау» мұнай құбырын қабылдау және жобалық қуаттылығына сай іске қосу жұмыстарына қатыстым. Бұл – Қазақстандағы ең заманауи, трасса бойында электр тарату әуе желілері жоқ жалғыз мұнай құбыры. Бір ерекшелігі, ол уақыттары ешбір жерде қолданылмаған күн батареялары 2003 жылдың өзінде сол жерде қолданыла бастады. Сонымен қатар ҚР озық әрі жедел технология - SCADA Sinault Step-7 (Siemens AG) диспетчерлік бақылау және басқару жүйесі енгізілді. Жобаға

сол кезде тапсырыс берген – «СБҚЖК «МұнайТас» АҚ (бүгінде «СБҚЖК «МұнайТас» ЖШС) жоба аясында «Кеңқияқ» БМАС аумағында әрқайсысының көлемі 10000 м3 болатын 4 резервуарды, сорапты автоматты өрт сөндіру жүйесін, мұнайды есепке алудың коммерциялық торабын, «Кеңқияқ - Атырау» МҚ нысандарын басқарудың орталық диспетчерлік пунктін, т.б. нысандарды салды. 2009 жылы 796 шақырымдық «Кеңқияқ - Құмкөл» МҚ іске қосу кезінде құбырды мұнаймен толтыру жұмысына қатыстым. Бұл да мен үшін маңызды кездердің бірі еді.

Айта кету керек, 2009-2014 жылдары «Кеңқияқ» БМАС реконструкциясының 1 кезеңінде құрылыс жұмыстарына Мамонов Фердинат Абдрахмиевич және Сембин Дулат Егімбайұлы сияқты саланың құрметті ардагерлері басшылық етті. Бүгіндері сол кездесулерді ерекше жылулықпен еске аламын.

2018 жылы «Кеңқияқ БМАС реконструкциясы. 2 - кезең» жобасы аяқталды. Бірнеше жаңартулардан өткен «Кеңқияқ» бүгінде қайта түлеп, өмірге қайта келгендей. Көз алдымызда өткен даму кезеңдері бізге жаңа серпін беріп, ұжымымызды жаңа жетістіктерге жетелей түседі.

«ПАВЛОДАР» БМАС

ИНЖЕНЕРІНІҢ БІР КҮНІ

«Павлодар» БМАС резервуарлар паркінің жас инженері Абай Бейсенов он жылдан астам уақыт бойы өндірісте еңбек етеді. Осы уақыт ішінде ол тек қана кәсіби шеберлік сырларын меңгеріп қоймай, қызметтік мансап құрудың сәтті формуласын құрған.

«Павлодар» БМАС резервуарлар паркінің инженерінің жұмыс күні таңертең сағат тоғызда басталады. «Күнделікті медициналық тексеру мен қауіпсіздік техникасы жөніндегі нұсқамадан өту – міндетті шара. Онсыз нысанға жіберілмейсің», - дейді Абай. «Бізде, Құдайға шүкір, жарақат алу болған жоқ. Барлық жұмыстар қауіпсіздік техникасы ережелері бойынша орындалады». Жас инженер «ҚазТрансОйлға» жұмысқа Ақсу техникумын аяқтағаннан кейін келген. Түмен мемлекеттік мұнай-газ университетін тәмамдаған. Компаниядағы жұмыс кезінде Абай Бейсенов бірнеше мәрте кәсіби шеберлік конкурстарына қатысқан және жүлделі орындарға ие болған.

ҚЫСЫМ 120X80, ТАМЫР СОҒЫСЫ ҚАЛЫПТЫ

Мамандық ерекшелігі

Ресей мұнайын қабылдау және әрі қарай тасымалдауды жүзеге асыратын «Павлодар» БМАС қызметінде резервуарлар паркінің орны орасан. Станция бастығы Ерқанат Білтаев өткізетін күнделікті жиналыстан кейін біздің әріптесіміз шебер-

лермен бірге сыйымдылықтарды аралайды. «Күнде таңертең станциядағы сегіз резервуарды аралап шығып, жарықшақтар, мұнай ағуы, құралдардың дұрыс жұмыс істеп тұрғанын сырттай тексеріп шығу менің басты міндетім. Себебі әрбірінің қалыпты жұмыс істеуі үшін жауап беремін», - дейді Абай Бейсенов.

Резервуарларға қызмет көрсетуде де басқа жұмыстар секілді өзіндік ерекшеліктері бар. Маманның айтуынша, резервуарлар ұзақ мерзімге төзімді және тиімді, бірақ пайдалану кезінде кез келген құрал тозады. Мұнайды резервуарларда тасымалдау және сақтау кезінде түбінде шөгінділер пайда болады. Минералдық заттар және ауыр көмірсутек тұнбалары, әсіресе парафиндер сыйымдылықта 0,3 метрден 3 метрге дейін жиналуы мүмкін. Шөгінділер мұнай қозғалысына және қабаттарының араласуына кедергі

«Павлодар» БМАС Ресей мұнайын «Омбы-Павлодар» мұнай құбыры арқылы қабылдап, «Павлодар-Шымкент» мұнай құбырымен «Атасу» БМАС бағытында тасымалдайды. Павлодар мұнай-химия зауытын шикізатпен қамтамасыз етеді.

келтіреді, соның кесірінен темірді тоздыратын түбінде белсенді тұз ерітінділері жиналады.

Нақты осындай себептерге және апатты жағдайлардың алдын алу үшін тұрақты түрде сыйымдылықтар тазартылады. Резервуарларды тазалау көп еңбекті талап ететін және қауіпті шара екенін атап өту керек, оны жүргізуде айтарықтай жоғары қауіпсіздік қажет.

«Негізінен ереже бойынша әрбір резервуар сегіз жылда бір рет толықтай тазартылады. Сонымен қатар төрт жылда бір рет ішінара тазалау жүргізіледі. Дефектоскоп мамандар келіп, резервуар қабырғасының қалыңдығын, басқа да техникалық шамаларын анықтайды. Резервуарды тазалау үшін мердігер компанияға тапсырмасы бұрын сыйымдылықты қызметтен шығарамыз, мұнайдан

босатып, барлық құралдар мен БӨҚЖА аспаптарынан кернеуді ажыратамыз. Тек резервуардағы өрт дабылы құралы, автоматты көбікпен және сумен өрт сөндіру жүйесі кернеуден ажыратылмайды. Іске қосу және электрбөлгіш құрылғылары аппараттарына «Іске қоспа – адамдар жұмыс істеуде» деген ескертулер ілеміз. Одан соң резервуарға қоршау ленталарын тартамыз», - деп бөлісті тазалау ерекшеліктерімен инженер.

Кәсіби шеберлік конкурсы

Абай Бейсенов 2017 жылы Ресей Федерациясының Омбы қаласында өткен халықаралық байқауда компания намысын абыроймен қорғап, екінші орын иеленген болатын.

«Қандай кәсіби маман болсаң да, жарыс кезінде психологиялық жүктеме сезіледі», - дейді Абай.

«Жаныңда қатаң іріктеуден өткен, өз компаниясының намысын халықаралық деңгейде қорғауға келген қарсыластар болады. Сондықтан да конкурс алдында біз тек қана кәсіби шеберлігімізді шыңдап қоймай, психологтың дәрістеріне қатыстық. Алайда жарыста тек қана үздік маман жеңіске жетеді. Шындығында менің жеңіске деген жолым ұзақ болды. Конкурста үш жыл қатарынан қатыссам да, әр жыл сайын әртүрлі қабылдайсың. Біртіндеп бойыңда кәсіби сенімділік пайда болады, жеңіс те, сәттілік те – бұл «ҚазТрансОйл» жұмысшылары үшін үлкен ынталандыру».

Тәлімгерлер

Абай Бейсеновтің инженер мансабына дейін өсуіне оған тәлімгерлері, ашықтық, жаңашылдықтарды үйренуге тырысу және «кешеге қарағанда бүгін көбірек жасау» ұстанымы көмектескеніне сенімді.

«2009 жылы өндірістік қызмет көрсету базасына жұмысқа орналасқаннан кейін маған технологиялық құрал-жабдықтарды жөндеу және баптау жөніндегі тәлім инженері Бақтілеу Махамбетов көп көмек көрсетті. Сорғыны қалай дұрыс әрі жылдам жинау керектігін үйретті. Сол кісіні тәлімгерім деп санаймын. Қазіргі күні ол зейнеткерлік демалыста. 2017 жылы халықаралық жарысқа мені бұрын Жезқазған мұнай құбыры басқармасында бас механик болып еңбек еткен Дмитрий Шимп дайындады. Өз тәлімгерлерімнің сабақтарын өмір бойы есте сақтаймын және тәжірибеде пайдаланамын», - дейді жас маман.

Спортқа деген сүйіспеншілік

Абайдың өмірлік ұстанымы салауатты өмір салтын ұстану. Себебі дені сау адам ғана кәсіби жетістіктерге жете алады. Сондықтан ол жүгіру, үстел теннисімен ұдайы айналысады. Ал ең сүйікті спорты футбол. Ол Павлодар мұнай құбыры басқармасының футбол командасының сапында спартаки-

адаларда талай мәрте өнер көрсеткен. Сол секілді зияткерлік дамуға да баса мән береді. Бұл тұрғыда оның басты серігі шахмат тақтасы.

Қысқа да нұсқа

Бізге жұмыс кезінде мамандар қай «тілде» сөйлесетіні қызығушылық тудырды. Сондықтан да әріптесімізден қысқарған сөздерден іріктеу жасауын сұрадық. Бұл олармен жұмыс жасаған уақытта жақсы түсінуге көмектеседі.

«ПАВЛОДАР» БМАС РЕЗЕРВУАРЛАР ПАРКІ ИНЖЕНЕРІНІҢ СӨЗДІГІ

АҚЖ – апатқа қарсы жаттығулар
ШРК – шекті рұқсат етілген концентрациялар
ЖӨЖ – жұмыс өндірісінің жобасы
ЖБҚ – жылжымалы бу беру қондырғылары
ҚТҚҚ – қабылдау-тарату келте құбырлары
ҚТҚ – қабылдау-тарату құрылғысы
ТТР – тұрақты шатыры бар тік болат резервуарлар
ТПТР – тұрақты шатыры мен понтоны бар тік болат резервуарлар
ЖҚҚ – жеке қорғану құралдары
ТҚК – техникалық қызмет көрсету
ЖТҚЖ – жабдықтарға техникалық қызмет көрсету және жөндеу
АЖ – ағымдағы жөндеу
УДБ – ультрадыбыстық бақылау

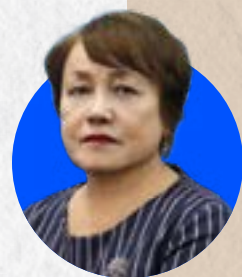
«Әрбір жұмысшы кез келген істегі кәсібилік пен шеберлікке ұдайы тырысуы тиіс. Бірақ дағды қалыптастыру үшін мақсатты түрде өзіңмен жұмыс істеуің қажет», - дейді Абай Бейсенов.

Бейбіт Бөжен

ВАКЦИНАЛАУ:

Коронавирус пандемиясы әлемдегі барлық адамның мінез-құлқына кәдімгідей әсерін тигізді. Көбі денсаулығына қамқорлықпен қарай бастады. Отандық социологтардың мәліметінше, бүгінде жаңа жаһандық тренд қалыптасып, барлық назар адамдардың денсаулығына, медицинаға, оның ішінде вакцинаға ауа бастады. Вирус-тық инфекция жұқтырып алудан қорқу – қоғамның шаралар қолдануына мәжбүрлеуде. Мамандар айтқандай, COVID-19 байланыс-ты адамдар вакцинадан өтуді жиілетіп түскен. Әсіресе күзгі маусымдағы ең өзектісі – тұмауға қарсы екпе салдыру.

САРАПШЫЛАР

ЖАНАТ САТЫБАЛДИЕВА, ҚР Денсаулық сақтау министрлігінің халықты иммунизациялау жөніндегі Ұлттық консультатив комиссиясының мүшесі, дәрілік заттарды және медициналық бұйымдарды сараптау Ұлттық орталығының сарапшысы

ГУЛМИРА РЫСБЕКОВА, «ҚазТрансОйл» АҚ адам ресурстарын басқару департаментінің бас менеджері

Тұмаудан қалай сақтану керек?

Қазақстанда тұмауға қарсы елді вакцинациялау кампаниясы 15 қыркүйекте басталды, «ҚазТрансОйл» жалпыұлттық акцияға 1 қазаннан бастап қосылды. Адам ресурстарын басқару департаментінің бас менеджері Гүлмира Рысбекованың мәліметінше, бүгінге дейін «ҚазТрансОйл» АҚ кепілдендірілген 1973 жұмысшысы мен олардың отбасылары екпе алды.

«Созылмалы ауруы бар жұмысшылар яғни өкпе, қант диабеті, сонымен қатар иммунитеті әлсіздер тұмауға қарсы екпе алу үшін тұрғылықты мекенжайына бекітілген медицина мекемесіне баруына болады. Әсіресе денсаулығы бойынша тәуекел тобына жататын тұлғалар вакцинаны бірінші кезекте алады», - деп атап өтті Гүлмира Рысбекова. – **«Компанияның қалған жұмысшылары мен олардың отбасы мүшелері медициналық сақтандыру келісімі бойынша екпені «Медикер» медицина орталығынан немесе шалғай станциядағы арнайы медпункттен алады. Осы жылы қызметкерлерді вакциналау үшін ресейлік «Гриппол» өндірісінің вакцинасы қолданылады».**

Екпе туралы шындық

Тұмау екпесі алдын алу екпелерінің Ұлттық күнтізбесіне кіреді. Бюджеттік қаржыдан ең озық өндірушілерден вакцина сатып алуға айтарлықтай қаражат бөлінеді. Мәселен, Қазақстанда туберкулезге қарсы балаларға жапон вакцинасы салынады. Сондай-ақ еуропа елдері: Франция, Ирландия т.б. вакциналары қолданылады. Бұл өндірушілердің халықаралық аренада үлкен беделі мен салмағы бар. Дәл осы вакциналар Еуроодақта, Жапонияда, Түркияда және басқа да жоғары дамыған елдерде пайдаланылады.

Алайда барлық осындай иммунопрофилактикалық әдістің ілгерілеуіне қарамастан қоғамда әлі де вакцинаны қауіпті деп ойлайтын стереотип қалыптасып қалған. ҚР Денсаулық сақтау министрлігінің халықты иммунизациялау жөніндегі Ұлттық консультатив комиссиясының мүшесі, дәрілік заттарды және медициналық бұйымдарды сараптау Ұлттық орталығының сарапшысы Жанат Сатыбалдиеваның айтуынша, фармация нарығына кірмес бұрын, дәрі-дәрмек пен вакцина мемлекеттік тіркеуден мұқият тексеруден өтеді.

ЖҰҚПАЛЫ АУРУЛАРДЫ АЛДЫН АЛУДЫҢ БІРДЕН БІР ТӘСІЛІ

«ҚР Денсаулық сақтау министрлігінің «Дәрілік заттарды, медициналық мақсаттағы бұйымдарды және медицина техникасын сараптау ұлттық орталығы нарықтағы дәрілік заттардың қауіпсіздігі мен тиімділігін қамтамасыз етеді. Оның негізгі бөлімшесінің бірі – сынақ орталығы.

2005 жылы Орталық Азиядағы медициналық иммунобиологиялық препараттар мен диагностикалық реагенттерді сынауды жүзеге асыратын бірден-бір республикалық иммунобиология зертханасы құрылды. Ол ең заманауи дәлме дәл құрал-жабдықтармен жабдықталды. Онда Дания, АҚШ, Франция, Болгария, Ресей, Украина, Ұлыбритания, Нидерландия, Үндістанның алдыңғы қатарлы оқу орталықтарынан өтіп келген жоғары білікті мамандар жұмыс істейді», - деді сарапшы.

Сонымен қатар, ол дәрілік заттарды мемлекеттік тіркеудің негізгі шарттарының бірі, оның ішінде иммунобиологиялық препараттар да бар, өндіруші елдер мен өзге де мемлекеттерде тіркелген және клиникада қолданылады.

«Вакцина үшін олардың эпидемиологиялық тиімділігін растайтын қосымша мәліметтер зерттелуде. Препараттар қатаң түрде мамандандырылған сараптаудан өткізіледі: вакцинаның усыз, зиянсыз және белсенді екені тексеріледі. Олар тіркеуден өтсе де тағы да мұқият тексеріледі, ол біздің еліміздің заңында қарастырылған. Қазақстанға әкелінген әрбір вакцина партиялары тексеріледі. Одан басқа, фармакологиялық қадағалау департаменті бар. Онда дәрілік заттардың жанама әсері туралы пациенттер мен біздің дәрігерлердің вакцина қолданғандығы жөнінде пікірлері жинақталады. Кез келген дәрілік заттар 100% қауіпсіз болуы мүмкін емес. Олар белгілі бір дәрежеде реактогенді болуы да мүмкін, бұл вакцинаның ағзаға беретін табиғи реакциясы. Біз барлық мәліметті жинап, сараптап әрі қарай тиісті шара қолданамыз», - деп түсіндірді сарапшы.

Жанат Сатыбалдиеваның сөзінше, бүгінде вакцинаның басым көпшілігі шыны ыдыста, ампулада немесе шприцке толы инъекция түрінде өндіріледі.

«Сондай-ақ полиомиелитке қарсы ауыз арқылы ішетін преоальді тірі вакцина, рекомбинантты антирабиялық вакцина, тірі гриппозды интраназальді вакциналар бар. Трансгенді өсімдік негізінде жасалған желінетін вакциналар да шығарылып жатыр. Дегенмен тері қабаты арқылы енгізуге басымдық берілуде. Тері асты қабаты терінің (иммунитет органы) инфекцияға қарсы қорғаныш құруға бағытталған күрделі иммундық әсерлесуге қатысады», - деді Жанат Абенқызы.

ЕКПЕ ЖАЙЛЫ ҚАУЕСЕТТЕР

**САРАПШЫ ЖАНАТ САТЫБАЛДИЕВА
ЕКПЕ ТУРАЛЫ КЕҢ ТАРАҒАН
ҚАУЕСЕТТЕРДІ СЕЙІЛТУГЕ
КӨМЕКТЕСЕДІ**

АҢЫЗ №1: ВАКЦИНА БАЛАЛАРДА АУТИЗМДІ ТУЫНДАТУЫ МҮМКІН

Дер кезінде алынған екпе адамды түрлі қауіпті аурулардан сақтауға көмектеседі. Алдын алу мақсатында вакцина қолдану тәжірибесіне 200 жылдан асты. Соған қарамастан вакциналау үдерісі қоғамның кейбір бөлігінде әлі де сенімсіздік тудырып, түрлі аңыздарды қаулатуда.

200 жыл бұрын ағылшын зерттеушісі Эдвард Дженнер алғаш рет шешекке қарсы адамдарға вакцина салуды бастады. Бастапқы жылдары вакцина мен дәрігердің әрекетін сынайтын адамдар табылып, келемеждейтін суреттер салды.

«Тарихта кез келген елде тіпті дамыған елдерде вакциналауға қарсы шыққандар болды. Осы антивакциналық лоббидің тым белсенді болғаны соншалық, олар халықтың арасында түрлі аңыздарды таратып өршітті», - дейді дәрілік заттарды және медициналық бұйымдарды сараптау Ұлттық орталығының сарапшысы. Соның бірі: қызылша мен қызамыққа

арналған вакцина балаларды аутизмге алып келеді.

Шын мәнісінде оның тарихы былай. Ата-аналардың екпе салудан бас тартуын көбіне 1998 жылы жарық көрген британдық зерттеуші Эндрю Уэйкфилдтің КПК қызылшасына арналған вакцина балалардағы аутизмнің дамуына әсер етуі мүмкін деген болжамымен байланыстырады. Вакциналауға қарсы мақаланы Lancet медициналық беделді журналы жариялаған болатын. Ғалымның болжамы расталған жоқ, мақала журналдан алынып тасталды, ал Уэйкфилд – тәжірибелік дәрігерлер қатарынан шығарылды. Алайда осы теория дамыған елдерде әлі де айтылып келеді.

Уэйкфилдтің арқасында кейбір елдерде екпеге қарсы қозғалыстар да туындады. Нәтижесінде көптеген ата-аналар өз балаларына вакцина жасаудан бас тартып, салдарынан кең тарау қаупі бар, жұқпалы ауруларды жеңдік деген ой болды. Көптеген сарапшылар екпе мен аутизмнің арасындағы байланысты және адамдар арасындағы қалыптасып қалған негатив пікірді теріске шығару үшін көп уақыт керектігін айтады». Сонымен қатар, мамандар балаларда поствакциналы асқы-

нудың болатынын жоққа шығармайды. Ондай болмас үшін дәрігерлер баланы екпе алардың алдында қарсы көрсетілімдерін есепке алып, иммунодефицит пен жалпы жағдайын мұқият тексеруден өткізу керектігіне кеңес береді. Есте сақтайтын бір жайт, вакцинаны тек дені сау бала мен ересектерге салады.

АҢЫЗ №2: ВАКЦИНАЛАРДЫҢ ҚҰРАМЫНДА ҚАУІПТІ ТОКСИНДЕР БАР

Балаларына екпе салуға бола ма деп күмәнданатын ата-аналарды вакцина сынабының құрамы алаңдатады. Әрине өткен ғасырда сынапты микробтық жараға қарсы консервант ретінде қолданған. Бұл зат зиян, бірақ оның вакцинадағы химиялық дозасы өте аз мөлшерде болғандықтан, оны улы деп есептеуге болмайды. Сонда да сынаптың құрамы қоғамды алаңдатқандықтан, уақыт өте келе вакцинаның құрамынан ол затты алып тастады. Оның балама шешімі Қазақстанда да қабылданды.

Кросс-әсер

Коронавирус пандемиясы кезінде тұмаудан сақтану бұрынғыға қарағанда екі есе маңызды бола түсті. COVID-19 бен тұмау – бұл екі ауру да егде жастағы адамдар мен созылмалы ауруы бар адамдарда қиын өтеді. Осы екеуінің біреуінен сақтану әрине көп күшке түседі. ДСҰ сарапшыларының пікірінше, тұмауға қарсы вакцина – иммунитетті қорғаудың және ауруларды асқынып кетудің, тіпті өліп кету қаупін төмендетудің ең жақсы әдісі.

«Егер адам екпе алғанына қарамастан ауырып қалса, ол осы ауруды асқынусыз жеңіл өткереді. Қысқасы, тұмаудың дәл осы асқинуы қауіпті. Барлық пневмония, бронхит түріндегі ауыр салдары вакцинаның көмегімен беті қайтарылады», - дейді ҚР ДС Тауарлар мен қызметтер қауіпсіздігі және сапасын бақылау басқармасының басшысы Роза Қожапова.

Орта есеппен алғанда тұмауға қарсы екпе 18-64 жас аралығындағы дені сау адамдардың 60% инфекция жұқтыруының алдын алады. Тұмауға қарсы вакцинаның әсері шамамен 14 күннен кейін тиімді бола бастайды.

Кейбір ғалымдар тұмауға қарсы ірі вакцина екпесі 10-15 пайыз қосымша ағзаны қорғауды қамтамасыз етіп, коронавируске қарсы күресте тиімді болуы мүмкін. Джордж Мейсон университетінің жүйелі биология мектебінің профессоры, биология ғылымының докторы (АҚШ) Анча Баранова түсіндіргендей, кез келген вирустық инфекция Т-клеткалы иммунитет деңгейіндегі басқа вирустық инфекцияға қарсы тән емес кросс-протекцияны туындатады.

Жай сөзбен айтсақ, егер адам вирусқа шалдықса алдағы 2-3 айда өзге вирустарды жұқтырудан жартылай болсын қорғаныста тұрады. Оның кез келген вирустың әсеріне жауап беретін интерферон шығаратын қабілеті жоғарылайды.

Қазақстанда тұмауға қарсы вакциналау науқаны 2020 жылдың 15 қарашасында аяқталады. Егер сіз өз денсаулығыңыз бен жақындарыңызды қорғағыңыз келсе, онда асыққаныңыз жөн.

Әлия Абдрахманова

«MUNAIBYRSHY»

КОРПОРАТИВТІК ЭЛЕКТРОНДЫҚ
БАСЫЛЫМЫ

Мекенжай:

Нұр-Сұлтан қ.,
Тұран даңғылы, 20

Байланыс телефоны:

+7 (7172) 557-057

e-mail: info@kaztransoil.kz

Басылым айына 1 рет
шығады

Бас редактор:

Гүлнара Бисаринова

Шығарылымды

дайындауға

көмектескендер:

Әлия Абдрахманова
Алтынгүл Меңдіхан
Бейбіт Бөжен
Елена Заболотских
Светлана Дронина

Беттеуші-дизайнер:

Индира Амиросланова

осы және басқа да
жаңалықтарды
@kaztransoil.official
instagram парақшасынан
оқи аласыздар